

Dienst Regelingen
Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 19530 2500 CM Den Haag

Boei
A.K.D. Boon
Postbus 15
3870 DA HOEVELAKEN

Ingekomen: 18 APR 2011

Nummer :

Dienst Regelingen

Postbus 19530
2500 CM Den Haag
hetInvloket.nl

T 0800 - 22 333 22
F 070 - 378 61 39
ffwet@minlnv.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer
FF/75C/2010/0492.afw.tk

Bijlagen

1

Datum 15 april 2011
Betreft Besluit
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Boon,

Naar aanleiding van uw verzoek van 27 december 2010 en de aanvulling hierop van 25 januari 2011, geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2010/0492 om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee. Ik kan u de gevraagde ontheffing niet verlenen, omdat er geen sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Dit houdt in dat het toegestaan is de voorgenomen werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de in deze brief genoemde maatregelen worden uitgevoerd. Verder in deze brief staat vermeld wat daarvoor de redenen zijn.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "de Bunswaard" gelegen aan de Dijk 12 tot en met 18 in de gemeente Beuningen, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Natuurtoets herinrichting steenfabriek de Bunswaard" van 22 december 2010. Het project betreft het realiseren van appartementen in de voormalige steenoven en vormelingenloods. Daarnaast worden er drie nieuwe woningen gebouwd. Hierbij worden bouw en verbouwwerkzaamheden uitgevoerd. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voort wat betreft exemplaren van de kamsalamander, alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de gewone grootoorvleermuis en de kerkuil.

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De gewone grootoorvleermuis is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet.

Vogels zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Voor vogels wordt alleen ontheffing verleend indien het nest valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hieronder zal dit nader worden toegelicht. De kamsalamander is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c, van de Flora- en faunawet. De gewone grootoorvleermuis en de kamsalamander zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Dienst Regelingen

Datum
15 april 2011

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2010/0492

Verbodsbepalingen

Op grond van de artikelen 9 en 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde inheemse diersoorten te doden, verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen; nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Vaste rust- en verblijfplaats

Tot vaste rust- en verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld holen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Afwijzing kamsalamander

U heeft ontheffing aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet, voor wat betreft het doden en/of verwonden van de kamsalamander. Gelet op de zorgplicht, genoemd in artikel 2 van de Flora- en faunawet wordt echter geen ontheffing verleend voor het doden en/of verwonden van de beschermde diersoorten. Bovendien is ontheffing voor het doden en verwonden in casu niet nodig. Er worden door u voldoende maatregelen genomen om doden en verwonden te voorkomen. Incidentele slachtoffers vallen niet onder de reikwijdte van artikel 9 van de Flora- en faunawet.

Functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats

De verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden enkel overtreden wanneer de door dit artikel beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De functionaliteit van deze beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen gaat door het uitvoeren van de werkzaamheden achteruit of wordt (volledig) aangetast. De vaste rust- en verblijfplaats kan hierdoor niet meer dezelfde functie aan de beschermde diersoort bieden als voorheen.

Onder bepaalde omstandigheden kan het zelfs zo zijn dat aantasting van een - op zich zelf niet beschermd - gebied deze functionaliteit van de beschermde vaste rust- en verblijfplaats aantast en derhalve leidt tot overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Dienst Regelingen

Datum
15 april 2011

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2010/0492

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Het plangebied heeft de functie van winterverblijfplaats. Er is één winterverblijfplaats in de steenoven aangetroffen. Door de werkzaamheden worden vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis verstoord, beschadigd en vernield. Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis te waarborgen, stelt u de volgende maatregelen voor:

- Twee omleidingskanalen in de steenoven worden ingericht als winterverblijf voor vleermuizen, zoals is weergegeven in bijlage 1 van dit besluit. Beide omleidingskanalen zijn ruimtelijk en bieden rust. In het metselwerk van de omleidingskanalen worden speciaal voor vleermuizen invliegopeningen gemaakt. De omleidingskanalen worden ingericht, zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport "Winterslaapplaatsen van vleermuizen, leidraad bij de bouw, de inrichting en het beheer van vleermuiswinterverblijven".
- Door ovenkamer 16 gedurende de winterperiode te vrijwaren van werkzaamheden blijft de winterverblijfplaats gewaarborgd. Werkzaamheden aan de ovenkamer 16 kunnen weer beginnen na half maart, zodra de verblijfplaats is verlaten.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis te waarborgen, dient u echter ook de volgende maatregelen uit te voeren:

- Bij de planning van de werkzaamheden dient u rekening te houden met het voortplantings- en overwinteringsseizoen van de gewone grootoorvleermuis. Deze loopt globaal van mei tot en met augustus, respectievelijk van oktober tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige¹ op het gebied van de gewone grootoorvleermuis.

---

¹ Het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

- U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin alle voorschriften. Alle betrokken partijen (met name ook de uitvoerende op de bouw- of projectlocatie) dienen hiervan op de hoogte gesteld te worden. Vóóraf zorgt u voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis. U richt de twee omleidingskanalen in de steenoven in als winterverblijf voor vleermuizen. Het is zeer aannemelijk dat de gewone grootoorvleermuis het aangeboden alternatief direct in gebruik zal nemen. Omdat de huidige functionaliteit als winterverblijf van de gewone grootoorvleermuis beperkt is door schaarste aan verstopplaatsen, wordt door middel van eenvoudige ingrepen de functionaliteit van de steenoven als winterverblijf sterk verbeterd. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is de verstoring marginaal, doordat ovenkamer 16 met de overwinterende gewone grootoorvleermuis tijdens de winter wordt gevrijwaard van werkzaamheden. Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. De functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis komt niet in het geding. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

Kerkuil

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 11 van de Flora- en faunawet moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 11 van de Flora- en faunawet is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Nesten van de kerkuil vallen onder de definitie van het begrip nesten in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Dit type valt ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd.

De kerkuil is in het plangebied aangetroffen. Binnen het plangebied is één nestplaats van de kerkuil aanwezig. Er vinden geen werkzaamheden plaats in de schuur waar de nestkast zich bevindt. Het foerageergebied van de kerkuil wordt niet aangetast omdat de werkzaamheden voornamelijk plaatsvinden in bestaande gebouwen. Op korte termijn is er door de uitvoering van de werkzaamheden op het terrein in de omgeving van de schuur wel extra onrust door rijbewegingen van machines en vrachtwagens.

Dienst Regelingen

Datum
15 april 2011

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2010/0492

Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de kerkuil te waarborgen, stelt u de volgende maatregelen voor:

- Rondom de schuur met de uilenkast wordt in de periode dat de uilen van de kast gebruik maken (van maart tot en met september) een bufferzone van minimaal 50 meter gerealiseerd, waarbinnen geen verstoring plaatsvindt door realisatie van het voorgenomen project.
- Er wordt tenminste één nieuwe kerkuilenkast geplaatst in één van de gebouwen binnen het plangebied waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Aanschaf van de kast en plaatsing op een geschikte locatie wordt begeleid door een deskundige op het gebied van kerkuilen.
- Na ingebruikname van de woningen wordt verstoring van de kerkuil voorkomen door de bewuste schuur af te sluiten voor publiek en een ontoegankelijke bufferzone van minimaal 5 meter rondom de schuur te handhaven. Dit geldt ook voor de nieuw te plaatsen kast.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de kerkuil te waarborgen, dient u echter ook de volgende maatregelen uit te voeren:

- Bij de planning van de werkzaamheden dient u rekening te houden met het broedseizoen van de kerkuil, welke globaal loopt van april tot en met september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de kerkuil.
- U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin alle voorschriften. Alle betrokken partijen (met name ook de uitvoerende op de bouw- of projectlocatie) dienen hiervan op de hoogte gesteld te worden.

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is de verstoring marginaal. Vóóraf zorgt u voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de kerkuil. De schuur met de kerkuilenkast wordt te alle tijde gevrijwaard van verstoring. Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. De functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de kerkuil komt niet in het geding. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

Zorgplicht

Voor alle soorten geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Besluit

Gelet op het voorgaande wijs ik uw aanvraag voor een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet af.

Dienst Regelingen

Datum

15 april 2011

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2010/0492

Conclusie

Dit houdt in dat het toegestaan is bovenstaande werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de door u voorgestelde maatregelen zoals genoemd in dit besluit worden uitgevoerd.

Ik wijs u erop dat als u de maatregelen zoals genoemd in dit besluit niet uitvoert, u (mogelijk) toch ontheffing van de Flora- en faunawet nodig heeft.

Als u toch een ontheffing nodig heeft voor een soort die genoemd is op bijlage IV van de Habitatrichtlijn dient u voor het verkrijgen van deze ontheffing voor het project een belang, genoemd in de Habitatrichtlijn, aan te tonen. Indien dit belang niet kan worden aangetoond, wordt de aanvraag afgewezen en mag u het project niet uitvoeren. De belangen genoemd in de Habitatrichtlijn zijn:

- Bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Als u toch een ontheffing nodig heeft voor een vogelsoort dient u voor het verkrijgen van deze ontheffing voor het project een belang, genoemd in de Vogelrichtlijn, aan te tonen. Indien dit belang niet kan worden aangetoond, wordt de aanvraag afgewezen en mag u het project niet uitvoeren. De belangen genoemd in de Vogelrichtlijn zijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid.
- Veiligheid van het luchtverkeer.
- In belang van de bescherming van flora en fauna.

Daarnaast wijs ik u erop dat als u afwijkt van de maatregelen zoals genoemd in dit besluit, zonder ontheffing of goedkeuring aan te vragen, u zeer waarschijnlijk in overtreding bent van de Flora- en faunawet. Ik kan dan door bestuursrechtelijke dwang toe te passen de strijdige situatie alsnog beëindigen. Dat kan betekenen dat een last onder dwangsom wordt opgelegd, of dat bestuursdwang wordt toegepast. Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Flora- en faunawet bepaalde.

Wanneer u al leges heeft betaald dan betalen wij u deze zo spoedig mogelijk terug.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een bezwaarschrift indienen. Stuur het ondertekende bezwaarschrift naar Dienst Regelingen, afdeling Recht en Rechtsbescherming, postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Dienst Regelingen

Datum
15 april 2011

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2010/0492

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval het aanvraagnummer FF/75C/2010/0492 en de datum van de beslissing.

Dienst Regelingen

Op onze internetsite hetInVloket.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift.

Datum

15 april 2011

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2010/0492

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
namens deze:

A handwritten signature in black ink, consisting of the letters 'KL' followed by a vertical line and a long, sweeping horizontal stroke that tapers to a point on the right.

B. Kluivingh-Deetman

De Teammanager Uitvoering Dienst Regelingen

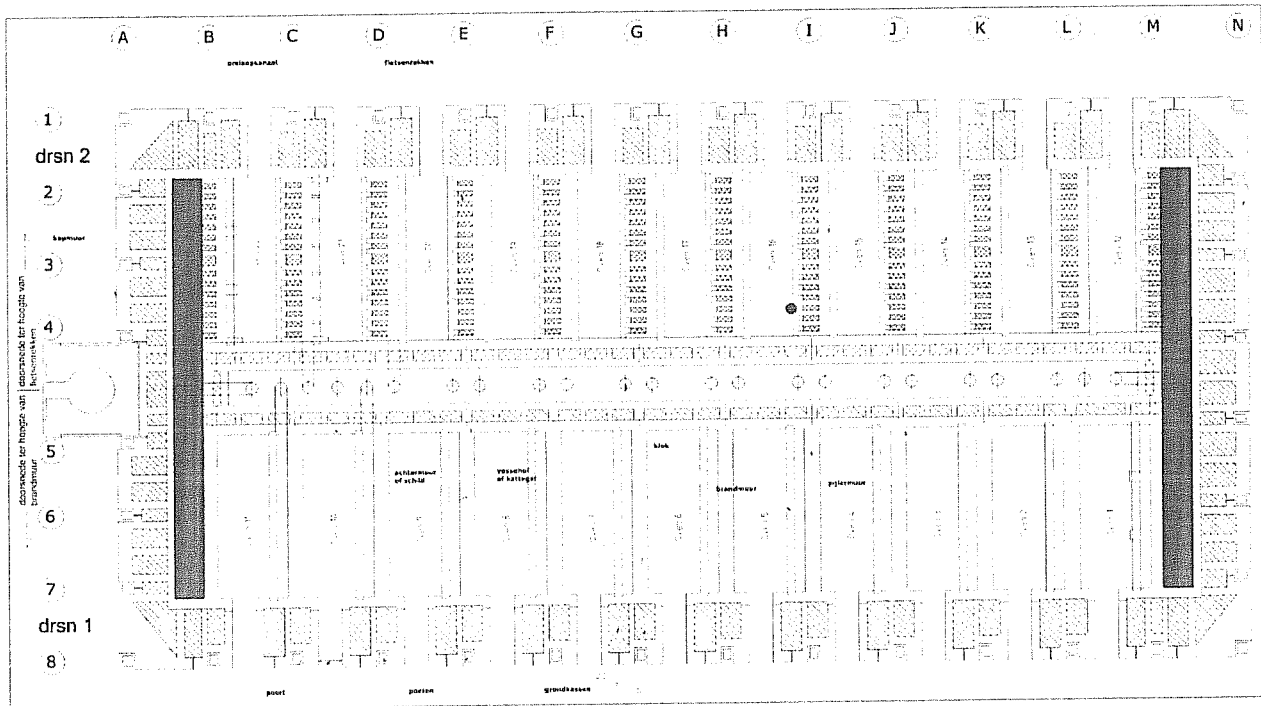

Gebruiksfase

Herinrichting van de ovenkamers kan lijden tot een vermindering van potentiële winterverblijfplaatsen voor vleermuizen. Maatregelen zijn daarom noodzakelijk.

De functionaliteit van de steenoven als winterverblijf voor vleermuizen kan echter ruimschoots worden gewaarborgd en zelfs worden verbeterd, door inrichting van twee omleidingskanalen als winterverblijf voor vleermuizen (Figuur 4). Beide omleidingskanalen bieden ruimte en rust. Doordat de steenoven niet geïsoleerd of verwarmd zal worden, blijft een constant klimaat gewaarborgd. In het metselwerk worden speciaal voor vleermuizen invliegopeningen gemaakt. De inrichting van de omleidingskanalen gebeurt volgens de randvoorwaarden gesteld in Twisk & Aelberts.

Omdat de huidige functionaliteit als winterverblijf beperkt is door schaarste aan verstoppplaatsen, is middels eenvoudige ingrepen de functionaliteit van de steenoven als winterverblijf sterk te verbeteren.

Figuur 4: Plattegrond van de steenoven met de twee omleidingskanalen die zullen worden ingericht als winterverblijfplaatsen voor vleermuizen weergegeven in groen. (Rode stip: vindplaats van de overwinterende gewone grootoovervleermuis).

Naast de aanpassingen aan de steenoven zelf, dienen er 's winters maatregelen getroffen te worden in de directe omgeving van de steenoven zelf. Om de functionaliteit als winterverblijf te waarborgen, mogen de invliegopeningen 's nachts niet verlicht worden en dient verstoring door bewoning en verkeer te worden uitgesloten.

Andere mogelijke negatieve effecten op vleermuizen in de gebruiksfase zijn niet te verwachten. De twee andere waargenomen vleermuissoorten, gewone dwergvleermuis en laatvlieger, gebruiken het projectgebied alleen als foerageergebied. Ze stellen geen bijzonder hoge eisen aan hun foerageergebied en kunnen in veel uiteenlopende landschapstypen, zoals in dorpen en steden, hun voedsel vinden. De kwaliteit van het foerageergebied van beide soorten wordt niet negatief beïnvloed door de voorgenomen activiteit.

